

Jaký má vlastně smysl lékárnický slib?

„Lékařská“ etika se netýká pouze lékařů, ale všech těch, kteří pracují v oblasti zdravotnictví. Není vůbec divu, že v lednu loňského roku významné mezinárodní organizace těchto profesí podepsaly v Ženevě dohodu, v níž prvořadým principem je nutnost „postavit ve všem na první místo nemocné“. Farmaceuty zde zastupovala Mezinárodní farmaceutická federace (FIP) a táž organizace poté v srpnu, na světovém kongresu v Bangkoku, přijala vzor slavnostní přísahy – slibu lékárníků. (Celý text s výzvou k připojení se k němu je vystaven na stránkách Lékárnické komory.)

Jistě stojí za to zamyslet se nejen nad obsahem, ale i nad smyslem takového slibu. Ten by totiž neměl hrát význačnou roli pouze jako součást slavnostního rituálu při promócích (a poté – v šedi života a jeho starostech by byl úplně zapomenut). Naopak, každý by si jej měl denně zpřítomňovat a plně si uvědomovat, že má – i díky tomuto slibu – nejen povinnost, ale i privilegium pomáhat těm, kteří trpí.

V jednotlivých bodech onoho slibu by se našel odlesk přísahy Hippokratovy; spíše však vytane na mysl tzv. Modlitba Maimonidova (často citovaná v USA), která byla zprvu přisuzována přímo Maimonidovi, proslulému mysliteli a lékaři 12. století. Tiskem byla vydána poprvé v r. 1793 v německém jazyce (dnes se předpokládá, že jejím skutečným autorem byl německý lékař Marcus Herz) pod názvem „Denní modlitba lékaře před návštěvou nemocného – z hebrejského rukopisu proslulého židovského lékaře v Egyptě z dvanáctého století“.

Zcela jistě se týká stejně tak lékárníků jako lékařů, vždyť přece dříve nebylo odlišení těchto dvou skupin „zdravotníků“ tak ostré, jako je tomu dnes. Ostatně i následující citáty to dosvědčují (celý text – viz Praktický lékař 73, 1993, č. 11, s. 514).

Všemohoucí Bože..., Ty jsi obdařil svou zemi... hojivými látkami; ty pak umožňují... mírnit utrpení a hojit choroby. Ty jsi obdařil člověka rozumem... aby vytěžil hojivé substance, odhalil jejich moc a připravil a podal je tak, aby vyhovovaly každému nemocnému. Ve své věčné prozřetelnosti jsi mě vybral, abych střežil zdraví a životy Tvých tvorů. Já se nyní chystám věnovat povinností svého povolání. Podepři mě, všemohoucí Bože, v těchto velkých úkolech tak, aby mohly prospět lidstvu...

Nadchni mne láskou k mému umění a k Tvým tvorům. Nedovol, aby mi žízeň po zisku, touha po slávě a po obdivu překážely v mém zaměstnání, poněvadž to jsou nepřátelé pravdy a lásky k lidstvu a mohou vést na scestí ve velkém úkolu péče o blaho Tvých tvorů. Zachovej při síle mé tělo a mou duši, aby byly vždy připraveny radostně pomáhat a podporovat bohaté i chudé, dobré i zlé, nepřátele stejně jako přátele. Učiň, ať v trpícím vždy vidím pouze lidskou bytost...

Dej, abych byl se vším spokojen, s výjimkou velkých znalostí v mém povolání. Nedopusť, aby mě někdy napadlo, že jsem již dosáhl dostatečných vědomostí, ale rač mi udělit sílu, čas a snahu, abych si vždy své znalosti rozšiřoval. Neboť lékařské umění je velké, ale paměť člověka se vždy může zvětšovat.

Pan PharmDr. Stanislav Havlíček se ve svém jasném a jednoznačném článku *Ideály ve světě bez iluzí* (dostupném na internetu) zamýšlí nad smyslem tohoto slibu a chová naději, že **svět se nedá změnit jedním slibem, ale člověk ano**. Dovolím si přidat se k jeho naději, avšak s tím, že takový slib musí být často (nejlépe **denně**) připomínán. Vždyť snad již Maimonides věděl, že ideálům se člověk přiblíží tímto způsobem snadněji. Možná, že potom se i ona šed' života změní v jas, anebo dokonce v radost. Vždyť přece stěží může existovat na světě větší radost, než je ta, která pramení z uskutečňování pomoci jiným lidem v jejich trápeních. Proces **postupné ztráty iluzí** nebude mít šanci na úspěch a **odhození ideálů** už vůbec ne.

Marta Munzarová